

आज सकाळी ८ वाजल्यापासून मतमोजणीस प्रारंभ

लातूर : प्रतिनिधी-विधानसभा सार्वत्रिक निवडणुकीसाठी दि. २० नोव्हेंबर रोजी मतदान झाले. आज दि. २३ नोव्हेंबर रोजी मतमोजणी होणार आहे. आज सकाळी ८ वाजल्यापासून मतमोजणीस प्रारंभ होणार आहे. लातूर जिल्ह्यातील सहा विधानसभा मतदारसंघाच्या मतमोजणीसाठी एकुण ९ हजार ५३४ अधिकारी व कर्मचा-यांची नियुक्ती करण्यात आली. आहे. मतमोजणीच्या प्रक्रियेत लातूर ग्रामीणसाठी १ हजार ६९२, लातूर शहरसाठी १ हजार ७३०,

अहमदपूरसाठी १ हजार ६७६, उदगीरसाठी १ हजार ५९६, निलंगासाठी १ हजार ५४४ आणि औसा विधानसभा मतदारसंघासाठी १ हजार ३७६, असे एकुण ९ हजार ५३४ अधिकारी व कर्मचारी नियुक्त करण्यात आले आहेत. लातूर ग्रामीण विधानसभा मतदारसंघ आणि लातूर शहर विधानसभा मतदारसंघाची मतमोजणी लातूर शहरातील बाश्शी रोडवरील शासकीय निवासी महिला तंत्रनिकेतन येथे होईल, तर अहमदपूर विधानसभा मतदारसंघाची मतमोजणी अहमदपूर येथील

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (आयटीआय) येथे होणार आहे. उदगीर (अ.जा.) विधानसभा मतदारसंघाची मतमोजणी उदगीर शहरातील देगलूर रोडवरील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (आयटीआय) येथे होणार असून निलंगा विधानसभा मतदारसंघाची मतमोजणी निलंगा येथील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण

संस्था (आयटीआय) येथे होईल. तसेच औसा विधानसभा मतदारसंघाची मतमोजणी औसातहसील कार्यालयवाजवळील प्रशासकीय इमारतीमध्ये होणार आहे. जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक अधिकारी वर्षा ठाकूर-घुगे यांनी लातूर शासकीय निवासी

महिला तंत्र निकेतन येथील लातूर ग्रामीण आणि लातूर शहर विधानसभा मतदारसंघाच्या मतमोजणी कक्षाला भेट देऊन पाहणी केली. तसेच सुरक्षेच्या अनुषंगाने करण्यात आलेल्या तयारीचा आढावा घेतला. उपजिल्हा निवडणूक अधिकारी डॉ. भारत कदम, निवासी उपजिल्हाधिकारी केशव नेटके, निवडणूक निर्णय अधिकारी संदीप कुलकर्णी, रोहिणी न-हे- विरोळे, सहायक निवडणूक निर्णय अधिकारी सौदागर तांदळे, गणेश सरदे उपस्थित होते.

रेणा साखर कारखान्याने अखंड दैदीप्यमान वाटचालीत कधीच भेदभाव केला नाही -माजी मंत्री संस्थापक दिलीपराव देशमुख यांचे प्रतिपादन

रेणा साखर कारखान्याचा १९ वा गळीत हंगामाचा शानदार शुभारंभ

रेणापूर / प्रतिनिधी :- देशात नावलौकिक असलेल्या मांजरा साखर परिवारातील रेणा साखर कारखान्याने सुरवाती पासून शेतकरी सभासदांना अधिक भाव देत राज्यात व आपल्या कार्यक्षेत्रात वेगळेपण जपलेले असून सभासद व बिगर सभासदांचा विश्वास संपादन केला आहे मात्र काही विरोधक काटा मारत असल्याचे बिनबुडाचे आरोप करत असल्याचे निदर्शनास आले असून दवंडी घावी विरोधकांनी बघावे उगीच बिनबुडाचे आरोप करू नये असा इशारा देत विरोधकांना फटकारले आमच्या परिवारातील संस्थांनी कधीही काटा मारला नाही मारणार नाही असा पलटवार राज्याचे माजी मंत्री सहकार महर्षी दिलीपराव देशमुख यांनी येथे बोलताना व्यक्त केला तसेच आगामी गाळप हंगामात पाच लाख मेट्रिक टन उसाचे गाळप करण्याचे उद्दिष्ट असून रेणा साखर

कारखाना सर्वाधिक भाव देणार असल्याचे त्यांनी यावेळी स्पष्ट केले ते शुक्रवारी रेणापूर तालुक्यातील निवाडा दिलीपनगर येथील रेणा सहकारी साखर कारखान्याच्या १९ वा गळीत हंगामाचा शुभारंभ माजी मंत्री दिलीपराव देशमुख साहेब व आमदार धीरज देशमुख व ईतर मान्यवर व संचालक मंडळाच्या हस्ते करण्यात आला त्यावेळी ते बोलत होते यावेळी लातूर ग्रामीणचे आमदार तथा जिल्हा बँकेचे चेअरमन आमदार धीरज विलासरावजी देशमुख, लातूर ग्रामीणचे माजी आमदार अँड त्रिंबक भिसे रेणा साखर कारखान्याचे चेअरमन सजैराव मोरे रेणा साखर कारखान्याचे माजी चेअरमन यशवंतराव पाटील माजी चेअरमन आबासाहेब पाटील, रेणा साखर कारखान्याचे उपाध्यक्ष अनंतराव देशमुख कार्यकारी संचालक बी व्ही मोरे, जिल्हा बँकेचे उपाध्यक्ष अँड प्रमोद जाधव, लातूर

बाजार समितीचे सभापती जगदीश बावणे, रेणापूरचे बाजार समितीचे सभापती उमाकांत खलंगे माजी सभापती चंद्रचूड चव्हाण लालासाहेब चव्हाण, सुरेश लहाने, रेणापूरचे बाजार समितीचे उपसभापती ड शेषराव हाके, इंदिरा सूतगिरणीचे चेअरमन बाळास-हेब कदम, सचिन दाताळ, मांजरा परिवाराचे प्रसिध्दी प्रमुख हरिराम कुलकर्णी, प्रभाकर केंद्रे, मकबूल वलांडीकर, हरिभाऊ गायकवाड, सन्माननीय संचालक मंडळ व्यासपितावर उपस्थित होत रेणा उस उत्पादकाना सर्वाधिक भाव देईल रेणा साखर कारखाना दरवर्षी प्रमाणे याही वर्षी उस उत्पादक शेतकऱ्यांना अधिक भाव देण्याचा प्रयत्न करेन असा विश्वास व्यक्त करून उसाची रिकव्हरी चांगली आली पाहिजे त्यासाठी उस चांगला घावा त्याची वाढ झाली पाहिजे याकडे लक्ष देणे गरजेचे

आहे असे सांगून केंद्र सरकारने एफआरपी ४ वेळा वाढवली तोडणी १०० रुपये वाढवलेत त्याला आमचा विरोध नाही मात्र साखरेचे दर वाढवले नाहीत असे सांगून केंद्र सरकारच्या धोरणावर टीका करत सरकार चालवणे म्हणजे सर्वांना समान न्याय दिला पाहिजे समाजातील लोकांचे कल्याण झाल पाहिजे असा एक प्रयत्न झाला पाहिजे पण तसे सरकारकडून होत नाही अशी टीका माजी मंत्री सहकार महर्षी दिलीपराव देशमुख साहेब यांनी यांनी केली मांजरा परिवारातील संस्थांनी शेतकऱ्यांना न्याय दिला आमदार धीरज देशमुख यांचे प्रतिपादन राज्यात नावलौकिक असलेल्या मांजरा साखर परिवाराने सहकार महर्षी दिलीपराव देशमुख साहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली सर्वच साखर कारखाने हेवा वाटेल असे कार्य करत असून केवळ उस गाळप यावर न थांबता वेगवेगळे उपपदार्थ प्रकल्प कार्यान्वित झाल्याने शेतकऱ्यांना अधिक भाव देण्याचा प्रयत्न होतोय यासाठी आदर्शणीय दिलीपराव देशमुख साहेब यांचे मार्गदर्शन सूक्ष्म नियोजन पारदर्शकता ठेवून सगळ्या संस्था काम करीत असून यामुळे जिल्ह्यातील शेतकरी आर्थिक दृष्ट्या सक्षम झालेले दिसत आहेत याचे सर्व श्रेय आदर्शणीय साहेब यांच्या कडे जाते लवकरच रेणाकडून बायो सी एन जी प्रकल्प सुरू होईल त्यामधून एक नवे पर्व सुरू होईल असा विश्वास आमदार धीरज देशमुख यांनी व्यक्त केला.

पाच लाख मेट्रिक टन उसाचे गाळप उद्दिष्ट यावेळी प्रारंभिक रेणा साखर कारखान्याचे चेअरमन सजैराव मोरे यांनी करत चालु गाळप हंगामासाठी सगळी तयारी झालेली आहे कारखाना सज असून यापूर्वीचे सर्व हंगाम यशस्वी झालेले आहेत कारखाना मालकीचे १० हार्वेस्टर व शेतकऱ्यांचे १८ हार्वेस्टर उस तोडणीसाठी सज आहेत त्यामुळे ७० टक्के उस हार्वेस्टर द्वारे तोडणी सुरू होईल अशी माहिती चेअरमन सजैराव मोरे यांनी दिली कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन कार्यकारी संचालक बी व्ही मोरे यांनी मांडले कार्यक्रमास रेणा साखर कारखान्याचे संचालक संचालक चंद्रकांत सूर्यवंशी धनराज देशमुख प्रेमनाथ आकनगिरे, शहाजीराव हाके संजय हरिदास अनिल कुटवाड तानाजी कांबळे संचालिका सौ वैशालीताई माने संचालिका सौ अमृता ताई देशमुख, सतीश पाटील स्नेहल देशमुख पंडितराव माने, रमेश सुर्यवंशी, प्रदीप राठोड, दिलीप गोटे, अँड शिरीष यादव, तुकाराम कोल्हे, निवाडाचे सरपंच दिनेश साळुंखे, यांच्यासह अधिकारी, कर्मचारी, कामगार, शेतकरी सभासद, नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते नूतन १० हार्वेस्टरचे मान्यवरांच्या हस्ते पूजन यावेळी रेणा साखर कारखान्याकडून नूतन खरेदी केलेल्या १० हार्वेस्टरचे पूजन माजी मंत्री दिलीपराव देशमुख साहेब आमदार धीरज देशमुख यांच्या सह मान्यवर सन्माननीय संचालक मंडळ यांच्या हस्ते करण्यात आले

२६ नोव्हेंबर संविधान गौरव दिनी नवी मुंबईत फुले - शाहू - आंबेडकर साहित्य परिषद..!

फुले - शाहू - आंबेडकर साहित्य परिषद नवी मुंबई हि संस्था कला, साहित्य, सांस्कृतिक आणि सामाजिक क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्यांचा सर्वांगीण विकास आणि त्यांच्या कला गुणांना वाव मिळाला पाहिजे यावर हि परिषद जास्त भर देणार..! - चंद्रकांत (दादा) जगताप (अध्यक्ष)

नवी मुंबई / के. एच. हनवते :- वाशी येथे झालेल्या महत्वपूर्ण मिटींग मध्ये सर्वानुमते आसे ठरवले की, गेल्या कित्येक वर्षांपासून फुले - शाहू - आंबेडकर या महापुरुषांना मानणारा मोठा वर्ग नवी मुंबई मध्ये आहे या नगरीमध्ये जेष्ठ कवी, लेखक, साहित्यिक राहत आहेत परंतु हे सर्व मान्यवर मुंबई मध्ये तसेच इतर ठिणगी कार्यरत असतात अश्या कवी, लेखक, साहित्यिकांना आपल्या हक्काचे विचारपीठ मिळावे, आपलं साहित्य सर्व लोकांपर्यंत पोहचवावे, नवीन कवींचे कवीता संग्रह प्रकाशित व्हावे, आनेकांचे कथा संग्रह प्रकाशित व्हावे, साहित्य संमेलन व्हावे, वाचनालय - ग्रंथालय निर्माण व्हावेत या प्रमाणीक हेतूने सदर परिषद काम करणार आसुन नवी मुंबई येथे कलानगरच्या धर्तीवर नवी मुंबई ही साहित्यनगरी म्हणून उभी राहावी असा संकल्प कालच्या मिटींग मध्ये घेण्यात आला आणि काही कालांतराने संपूर्ण महाराष्ट्रात अश्याच प्रकारे या परिषदेचे काम आणि नेटवर्क वाढवण्याचे ठरवले आहे, आणि म्हणून सर्वांच्या हाकेला साद देत या पहिल्याच परिषदेचे आयोजन नियोजन नवी मुंबई येथे होत आहे आणि म्हणून साहित्यकांच्या हाकेला साद देत फुले शाहू आंबेडकर साहित्य परिषद नवी मुंबई मध्ये झाली पाहिजे याच अनुषंगाने या परिषदेची स्थापना आणि पहिल्याच कार्यक्रमाची सुरवात नवी मुंबई येथे करण्यात आली आसुन

आगामी काळात हि संस्था कला, साहित्य, सांस्कृतिक व सामाजिक क्षेत्रात उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्यांचा सर्वांगीण विकास झालाच पाहिजे हेच एकमेव ध्येय धोरण समोर ठेवून वरील संस्थेची दिनांक : २०/१०/२०२४ रोजी वाशी नवी मुंबई येथे झालेल्या महत्वपूर्ण मिटींग मध्ये खालील उपस्थित कमिटीने उपरोक्त संस्थेची स्थापना करण्याचा निर्णय घेतला. आणि अशा या क्रांतिकारी कार्याला सर्वांनी अनुमती दिली. या संस्थेच्या माध्यमातून पहिलाच कार्यक्रम २६ नोव्हेंबर संविधान गौरव दिन २०२४ रोजी सायं. ६ ते १० या वेळेत कार्यक्रमाचे ठिकाण : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समता भवन, सेक्टर - १० सानपाडा (जुईनगर स्टेशन) जवळ करण्याचे ठरले आसुन या कार्यक्रमास प्रमुख वक्ते मान. प्रा. विजय मोहिते (पाली भाषा मुंबई विद्यापीठ), तसेच मान. विजय हनवते (कवी - साहित्यिक), मान. राजु रो-हे सर इत्यादी मान्यवरांच्या उपस्थितीत या संस्थेचा लोकार्पण कार्यक्रम साजरा करणार आहेत. तद्वतर दुसरा कार्यक्रम ०६ डिसेंबर महापरिनिर्वाण दिनी महामानवाला विनम्र अभिवादन बॅनर व चैत्यभूमीवर साहित्य स्टॉल लावण्याचे ठरवले, अशा प्रकारे

वर्षभरातील १२ महीणे प्रत्येक महीण्याला युगपुरुषांच्या कार्याचा इतिहास जागृत करण्याचे कार्य ही संस्था आगामी काळात हे कार्य करणार आसुन या संस्थेतून गजल सम्राट : सुरेश भट, गजल सम्राट : वामन (दादा) कर्डक यांचे कार्याला उजाळा देण्याचे महान कार्य हि संस्था करणार आहे. आशा या संस्थेच्या अध्यक्षपदी : चंद्रकांत (दादा) जगताप यांची सर्वानुमते निवड करण्यात आली. तर कार्याध्यक्ष पदी : राजेंद्र यंकप्पा बणसोडे (कवी साहित्यिक) आणि उपाध्यक्ष पदी : उत्तमराव (तात्या) दासू तरकसे (कवी - साहित्यिक) तर सचिव पदी : कल्याणराव एच. हनवते (सह संपादक दैनिक महावृत्त) यांची निवड करण्यात आली, उपरोक्त संस्थेच्या जनरल सेक्रेटरी पदी : वसंत रामचंद्र वाघमारे, सल्लागार : मोहन वाघमारे, मधुकर विठ्ठल मोहिते, मुख्य प्रसिद्धी प्रमुख : विशाल टोणगे, प्रसिद्धी प्रमुख रवि पी. ढवळे सर, सचिन पुटगे, मल्लिकनाथ सोनकांबळे, सुभाष वाघमारे इत्यादी कार्यकर्ते उपस्थित होते.

ठाणे जिल्ह्यातील विधानसभा मतदारसंघात एकूण ५६.०५ टक्के मतदान

नवी मुंबई / के. एच. हनवते :- (ठाणे जिल्हा) : विधानसभा सार्वत्रिक निवडणुक २०२४ साठीचे मतदान दि. २० नोव्हेंबर २०२४ रोजी पार पडले. ठाणे जिल्ह्यात एकूण १८ विधानसभा मतदारसंघ असून या सर्व विधानसभा मतदारसंघातून एकूण ५६.०५ टक्के मतदान झाले असल्याचे माहिती जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक निर्णय अधिकारी अशोक शिनागरे यांनी दिली.	१४३ डोंबिवली - ५६.१९ १४४ कल्याणग्रामीण - ५७.८१ १४५ मिरा भाईंदर - ५१.७६ १४६ अ. व. ल. १ - ५२.२५ माजिवाडा - ५२.२५ १४७ कोपरी - ५४.८५ पाचपाखाडी - ५९.८५ १४८ ठाणे - ५९.०१ १४९ मुंब्रा कळवा - ५२.०१ १५० ऐरोली - ५१.५ १५१ बेलापूर - ५५.२४ आजच्या मतदानाच्या या राष्ट्रीय कार्यात अमूल्य योगदान दिलेल्या सर्व मतदारांचे, सर्व राजकीय पक्षांचे त्यांच्या प्रतिनिधींचे, सर्व शासकीय-निमशासकीय यंत्रणांचे, अधिकारी-कर्मचाऱ्यांचे, पोलीस विभागाचे, शिक्षकांचे, विशेषतः महिलांचे आणि प्रसार माध्यम प्रतिनिधींचे जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक अधिकारी अशोक शिनागरे व उपजिल्हा निवडणूक अधिकारी वैशाली माने यांनी विशेष आभार मानले आहेत.
---	---

संपादकीय....

सहकार

मंत्रालयाचे प्रयत्न

केंद्र सरकारने २०२८ पर्यंत भारताची पाच ट्रिलियन डॉलर अर्थव्यवस्था करण्याचे उद्दिष्ट समोर ठेवले आहे आणि त्यासाठी सरकारची सर्व मंत्रालये, विभाग आणि एनडीएशासित राज्यांसह अन्य राज्ये त्यादृष्टीने कृतिशील प्रयत्न करत आहेत. या उद्दिष्टपूर्तीसाठी सहकार क्षेत्राचा विकास अत्यंत गरजेचा आहे. प्रामुख्याने सहकार खाते भारतीय शेतीचा, कृषी क्षेत्राचा कणा आहे आणि म्हणूनच शेती आणि शेतकरीवर्ग समृद्ध होत आहे.

जगभरातील सहकारी संस्था, संघटनांची गोळाबेरीज केली असता भारतातील त्याचे प्रमाण एकूण संस्थांच्या २७ टक्के आहे आणि यात देशातील एकूण लोकसंख्येतील २० टक्के नागरिक सामील आहेत. विशेष म्हणजे, जगाची सरासरी तुलनेने कमी आहे. १२ टक्के लोक या क्षेत्राशी जोडले गेल्याचे दिसून येते. देशात सध्या ८.५५ लाख सहकारी संस्था, सोसायट्या आहेत आणि त्यात २९ कोटी नागरीक थेटपणे जोडले गेलेले आहेत. या क्षेत्रापासून एकप्रकारे त्यांना रोजगार आणि आर्थिक सुरक्षितता मिळाली आहे. जगातील सर्वात मोठ्या तीन सहकारी संस्था भारतात इफको, कुभको आणि अमूल आहेत. या तिन्ही संस्थांनी कोट्यवधी भारतीयांना रोजगार दिला आहे आणि त्यांचे जीवनमान उंचावले आहे. भारताचे सहकार क्षेत्र कृषी क्षेत्राला अर्थसाहाय्य करण्यात मोठी भूमिका बजावते. देशातील एकूण कृषी कर्जाच्या २० टक्के कर्ज विविध सहकारी संस्थामार्फतच दिले जाते. देशाच्या एकूण कृषी उत्पादनाच्या २१ टक्के वाटा याच क्षेत्राकडून उचलला जातो. सहकार क्षेत्रातील कारखाने एकूण साखरेपैकी ३१ टक्के साखर उत्पादन करतात. गहू आणि तांदळाच्या खरेदीतदेखील या क्षेत्राचे मोठे योगदान आहे. सहकार क्षेत्राची कृषी क्षेत्रातील सक्रिय भूमिका पाहता या क्षेत्राच्या बळावर भारतीय अर्थव्यवस्थेला पाच ट्रिलियन डॉलरपर्यंत नेणे शक्य आहे. ही बाब लक्षात घेऊनच पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी २०२१ मध्ये एक नवीन मंत्रालय स्थापन केले आणि त्यास सहकार मंत्रालय असे नाव दिले. या मंत्रालयाचा भर कृषी क्षेत्राचा विकास आणि त्याला सक्षम करण्यावर राहिला. सहकार मंत्रालय पुढील पाच वर्षांपर्यंत देशातील दोन लाख ग्राम पंचायतींमध्ये बहुउद्देशीय प्राथमिक क्रेडिट सोसायटी म्हणजेच 'पॅक्स'ची स्थापना करण्याच्या कार्यात गुंतले आहे. यापैकी आतापर्यंत १२ हजारांपेक्षा अधिक ग्रामपंचायतीत 'पॅक्स'ची नोंदणी झाली आहे. पंतप्रधान सहकार क्षेत्राच्या माध्यमातून कृषी क्षेत्राच्या समृद्धीचा दृष्टिकोन अंगीकारत आहेत आणि त्यामुळेच सहकार क्षेत्राला प्रोत्साहन दिले जात आहे. या आधारावर देशाचा शाश्वत विकास होईल आणि कालांतराने भविष्यात ग्रामीण अर्थव्यवस्थेचा कणा होण्यास महत्त्वाची भूमिका बजावेल. पॅक्स, डेअरी तसेच मत्स्यपालन सहकारी सोसायट्यांची स्थापना ही प्रत्येक ग्रामपंचायतीत केली जात आहे आणि त्यामुळेच ग्रामीण अर्थव्यवस्थेला चालना मिळणार आहे.

सहकार मंत्रालयाने नाबार्ड, एनडीडीबी आणि एनएफडीबी यांच्या सहकार्याने कोट्यवधी गरीब आणि अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना त्या पंचायतीत जोडण्याचे काम सुरू केले असून ज्यांचा अद्याप यात समावेश नाही. या उपक्रमाचा प्रभाव ग्रामीण अर्थव्यवस्थेवर सकारात्मक होणार आहे. प्राथमिक कृषी क्रेडिट सोसायटीला तीनशे मार्गानी ई-सेवा देण्यावर प्रोत्साहित केले जात आहे. त्यात बँकिंग, विमा, आधार नोंदणी आणि त्याच्या अपडेशनचा समावेश आहे. पुढील पाच वर्षांत मंत्रालय ७० हजार बहुउद्देशीय 'पॅक्स'ची स्थापना करण्याच्या ध्येयावर काम करत आहे. शिवाय व्यापक प्रमाणात नवीन बहुउद्देशीय डेअरी सहकारी सोसायटी आणि सहा हजार नव्या मत्स्यपालन सहकार संस्थाही स्थापन करण्याचा उद्देश आहे. सध्याच्या ४६ हजार ५०० दुग्धोत्पादक सहकारी संस्था आणि सुमारे ५ हजार ५०० मत्स्यपालन सहकारी संस्थांना बळकटी दिली जाईल. २५ हजार नवीन 'पॅक्स' दुग्ध व्यवसाय आणि मत्स्यपालन सहकारी संस्थांची स्थापना करून राज्य सरकारेही या दृष्टीने योगदान देतील. सहकारी संस्थांचे मॉडेल देशाला आत्मनिर्भर करणे आणि बहुतांश गरीब लोकांना समृद्धीकडे नेण्यासाठी सर्वाधिक उपयुक्त साधन मानले जाते. यामुळे खाद्य सुरक्षाही वाढणार आहे. संयुक्त राष्ट्र संघटनेने २०२५ हे 'सहकार वर्ष' म्हणून घोषित केले आहे. 'सहकार क्षेत्र साकारेल एक सर्वोत्तम जग' अशी त्याची मध्यवर्ती संकल्पना आहे. अर्थात, भारत सहकार क्षेत्राला चालना देण्यासाठी कटिबद्ध आहे.

जगभरातील देशांनी एक तर भांडवलशाही नाही, तर साम्यवादाला जवळ केले आहे; पण भारताने सहकारी समित्यांना प्रोत्साहित देत या दोन्ही मॉडेलच्या मधला मार्ग तयार करण्याचे धोरण अंगीकारले आहे. या दृष्टीने काम करताना सहकार मंत्रालय आता सहकार तत्त्वावरील सर्वात मोठे सामूहिक अन्नधान्य गोदाम योजनेवर काम करत आहे. यात २७ राज्ये आणि केंद्रशासित राज्ये तसेच राष्ट्रीय पातळीवरदेखील व्यापक प्रमाणात सर्व मोठ्या सहकारी संस्थांचा समावेश असेल. या वाटचालीतून हरित क्रांती-२.० चे ध्येयही डोळ्यांसमोर ठेवले आहे. देशातील नवीन धवल क्रांती महिलांना सक्षम करेल, रोजगारात वाढ करेल आणि सहकार क्षेत्राची व्याप्ती वाढवेल. येत्या पाच वर्षांच्या योजनेनुसार दुग्धोत्पादन सहकारी संस्था या एकट्यांच्या जीवावर एक लाख लिटर दूध संकलित करण्याचे ध्येय ठेवले आहे. त्यामुळे दुग्ध उत्पादनाचा सांभाळ करणार्या शेतकऱ्यांचे उत्पादन वाढेल आणि रोजगारवृद्धी होईल. त्यामुळे भारत भविष्यात जगातील एक तृतीयांश दुग्धोत्पादन करू शकेल. सहकार मंत्रालयाचे प्रयत्न पाहता भारत दूध प्रक्रिया करणारा सर्वात मोठा देश व्हावा, यादृष्टीने वाटचाल सुरू आहे.

लढा दिल्याशिवाय मागण्याची पुर्तता होणे नाही !

गोवारी समाजाला आदिवासी दर्जा मिळावा व त्यांना जातप्रमाणपत्रे मिळावीत या मागणीसाठी गोव-ारी बांधवांनी २३ नोव्हेंबर १९९४ रोजी महाराष्ट्र राज्य विधिमंडळाचे हिवाळी अधिवेशन उपराजधानी नागप-रात सुरू असताना आदिवासीत्वाबाबत येणाऱ्या अडचणी दूर व्हाव्यात या मागणीसाठी विदर्भातून आदिवासी गोवारी जमातीचे लोक लेकरांबाळांसह फडक्यात भाकरी बांधून मोर्चाने विधान भवनावर येऊन धडकले होते. दिवसभर अनेक मंत्रांना विनवण्याकरूनही एकही मंत्री मोर्चांला सामोरा आला नाही. त्यावेळी तत्कालीन राज्य शासनाच्या नेत्यांच्या हेकेखोर धोरणामुळे व पोलिसांच्या लाठीमारामुळे चेंगराचेंगरी होऊन ११४ गोवारी बांधव शहीद झाले. या निराशेतून जमाव हिरमुसला. याचवेळी मोर्चातील उपस्थितांमध्ये चलबिचल सुरू झाल्याचे हेरून नेतृत्वहीन समाजबांधवावर पोलिसांनी अंधाधुंद लाठीमार केला. भरदिवसा काळ्याकुट्ट ढगातून कडकडाडत विजा पडाय्यात तशा चारही दिशांनी कोंडी करीत शेकडो पोलिसांनी गोवारींवर लाठ्यांचा वर्षाव केला. मोगरींनी ज्वारीची कणसे कांडावी तसे कांडले. मळणीच्या खळ्यात बैलांच्या पाथेकडून कणसे तुडविली जातात तसे गोवारी तुडविल्या गेले. जीव वाचविण्यासाठी एकच धावाधाव झाली आणि न्याय मिळेल या आशेने आलेल्या गोवारींपैकी ११४ निरपराध गोवारी शहीद झाले. त्यात पुरुष, स्त्रिया, बालके यांचा समावेश होता. या शहीदांना शतशः नमन. शासनाकडून एकतर्फी झालेल्या यांच्या मरणोत्तर कार्यवाहीतून प्रकट झालेला हा शासकीय आकडा आहे. मृतांची संख्या यापेक्षा अधिक असू शकते. या व्यतिरिक्त पोलिसांच्या लाठीमारामुळे व चेंगराचेंगरीतून हे हत्याकांड घडल्याचे शासन सांगत असले तरी इतर अन्य बाबी जबाबदार असल्याची शक्यता वा ऊहापोह ना समाज नेत्यांनी केला ना हत्याकांडांच्या चौकशीसाठी नेमलेल्या दाणी आयोगाने. या दुर्दैवी हत्याकांडास शासन, पोलिस, नेता, सरकारी यंत्रणा मोर्चेकरी यापैकी कोणीही दोषी नव्हते. तर या आत्महत्या होत्या असे शासनाला दाखवायचे होते काय ?

अमानुष गोवारी हत्याकांडांचा तीव्र संताप त्यावेळी महाराष्ट्रातच नव्हे तर शेजारील राज्यांतूनही उमटला. तमाम जनतेने आपला राग व संताप कार्यरत सरकारे बदलवून व्यक्त केला. गरीब गोवारींप्रती आमजनतेकडून लाभलेल्या सहानुभूतीचा तो परिपाक होता. महाराष्ट्रापुरते बोलावयाचे झाल्यास स्वातंत्र्यानंतर ते गोवारी कांडापर्यंतच्या ४० वर्षांच्या कालखंडात एकदाही सत्तेवर न आलेले भाजप-शिवसेना पक्ष प्रथमच सत्ताारूढ झाले. समाजाप्रती सर्वत्र सहानुभूती आणि परिवर्तनाचे वारे वाहत असताना समाज मात्र धृवपदी अडळ नेतृत्वही यास अपवाद नाही. समाजाचा मुख्यप्रश्न नजरेआड करीत वैयक्तिक लाभावर नजर ठेवून राजकीय नेत्यांशी सौदेबाजी करण्यात गोवारींचे नेतृत्व मशगुल आहे. आणि नेतृत्वाने उर्मैत कां राहू नये जे नेतेपण विनाकायास

रातोरात मीडियाकडून बहाल झाले होते. हत्याकांडाचा शोध आणि बोध घेत वेळीच सर्व समाज घटकांना विश्वासात घेऊन, सोबत एकत्र बसून मागणी पदरात पाडून घेण्यासाठी काहीही केले नाही. सरकारवर दबाव दडपण आणण्यासाठी संघर्षाची भूमिका घेण्याचे सोडून नेतृत्वाचे 'एकला चलो' तच धन्यता मानली. परिणामतः समाजाचा एकोपा निर्माण होण्याऐवजी दुर्भंगतच राहिला. ही समाजमन व हुतात्म्याशी कृतघ्नता ठरावी. समाजाला आदिवासीत्व बहाल करण्याची एकमेव मागणी अद्याप अडगळीत पडून आहे. त्यामुळे विकासाअभावी एक पिढी बर्बाद झाली आहे. अजून किती पिढ्यांच्या बर्बादीची वाट पाहणार आहोत की कायमच अंगावर अंधार पांघरून ११४ गोवारींचे बलिदान वाया घालविणार आह-ते ? याचा गांभीर्यपूर्वक विचार करण्याची वेळ आली आहे.

गोवारी जमात मुळातच नागरी संस्कृतीपासून कोसो मैल दूर असल्याने महत्त्वाकांक्षाहीन व अल्पसंख्ये आहे. अज्ञात दारिद्र्यात खिचपत पडलेल्या या लोकांना स्वातंत्र्यानंतरच्या ७७ वर्षांत योग्य समाजसंस्करण आणि राजकारणाशी थोडाही स्पर्श झाला नाही. अंधश्रद्धा व दारू यांच्या पाचवीला पुज-लेली. संपूर्ण समाजाची आजीविका श्रमाधारित, परावलंबी असल्याने यांच्यात निर्णय शक्तीचा अभाव आहे. बरे-वाईट, फायदा-हानी कशात आहे, विकास-अविकास यातील अंतर समजून घेणे यांच्या आकलनाबाहेरची बाब आहे. वाघ-सर्पांशी भिडणारी ही जमात खरं तर हत्याकांड घडल्यानंतर अधिक संघटित व आक्रमक होणे अपेक्षित होते. पण घडतय उलटच. हत्याकांडानंतर समाजात नित्य नव्या नेत्यांचे पेव फुटले आहे. एक नेता शोधताना पन्नास मिळतील. सभेत भलेही श्रोत्यांची वाणवा राहो याची त्यांना ना पर्वा ना खंत. नेता म्हणून मिरवण्याची यांना भारी हौस असल्याने यांच्यात नेतागिरीसाठी कुतरओढ सुरू आहे. त्यामुळे समाजात एकता प्रस्थापित होण्यास आडकाठी निर्माण होते. गारुड्याने डमरू वाजविताच साप-मुंगसाची लढाई पाहण्यासाठी लहान मुले गारुड्याच्या सभोवताल गोळा होतात. तो तसा प्रचार करीत असला तरी प्रत्यक्षात साप-मुंगसाची लढाई गारुडी कधीच दाखवित नाही. परंतु भावनिक आर्जव करून बघ्यांना खिशात हात घालायला भाग पाडून पसार होतो. त्याप्रमाणे वासरात लंगडी गाय शहणी म्हणून छोटा-मोठा कार्यक्रम घेणे, राजकीय नेत्यांसोबत फोटो काढून छापून आणणे व वाहवा मिळविणे असल्या चमकोगिरीतच धन्यता मानून कृतार्थ होत आहेत.

केवळ शासनाकडूनच या जमातीवर अन्याय होत असल्याचे पूर्णतः खरे नाही. यास समाज घटकही काही अंशी जबाबदार राहिले आहेत. समाजातच एकवाक्यता नसताना सरकारला दूषणे देण्यात अर्थ नाही. वेगवेगळ्या संघटनांकडून शासनाकडे दाखल करीत असलेल्या मागणी पत्रात मोठ्या प्रमाणात तफावती आणि विसंगती असतात. त्यामुळे मागणीचे गांभीर्य आणि विश्वासाहता संपुष्टात येते.

एक संघटना 'गोंडगोवारी' या शब्दात स्वल्पविराम टाकून गोंड व गोवारी वेगळे करण्याची मागणी नोंदवितात तर दु-सरी संघटना 'गोंडगोवारी' नावाची जात आहे. म्हणून 'गोव-ारी' ना नव्याने समाविष्ट करा म्हणून सांगते. तर तिसरी संघटना 'गोवारी' नाच गोंडगोवारी समजून सवलती मागतात. या व्यतिरिक्त काही संघटना अनुसूचित जमातीच्या यादीत, तर काही संघटना अनुसूचित जातीच्या यादीत, तर काही इतर मागास प्रवर्गात समावेश करण्याचा तर काही संघटना इतर मागास प्रवर्गातून काढून टाकण्यासाठी आग्रह धरतात. एकाच जमातीकडून मागणी नोंदविण्याच्या अशा तीन तऱ्हा! शासनाने नेमकी कोणाची कोणती मागणी विचारार्थ घ्यावी? लोकशाहीत समाजात किती संघटना असाव्यात यावर निर्बंध नाही. समाजाची सेवा करण्याचा प्रत्येकाला अधिकार आहे. याबद्दल दुमत नसावे. मुद्दा हा आहे की सर्वांनीच एकत्रित बसून तज्ज्ञांकडून समाजाचा घटनात्मक प्रश्न का हाताळला जाऊ नये? समजतात तसा हा प्रश्न साध सोपा अन् सरळ नाही. १९८५ नंतर विरोधकांनी हा प्रश्न अधिकच गुंतागुंतीचा करून ठेवला आहे. तेव्हा हा प्रश्न हाताळताना प्रश्नांची उत्पत्ती व व्याप्ती, सामाजिक व अनुवंशिक शास्त्र, विविध जाती जमातींचा अभ्यास, घटना, कायदे इत्यादी बाबत सखोल जाण व अभ्यास असणे आवश्यक आहे. अन्यथा 'विचवाचा मंत्र बाळगून नाही अन् सर्पांच्या बिळात हात घालतो' असाच हा धोकादायक प्रयत्न आहे. या मुद्यावर शासनासोबत चर्चा करीत असतांना अनेक नेते तोंडघशी पडल्याच्या घटना घडल्या आहेत.

गोवारींची मागणी योग्य आहे. पण प्रयत्नाकृतीत कमतरता व अज्ञान आहे. यावर आत्मचिंतन करावे लागेल. संघटना कितीही असल्या तरी समाजाचे हित डोळ्यासमोर ठेवून आपापसात सलोखा अन् एकवाक्यता आणावीच लागेल. यापूर्वी केलेल्या चुकांची पुनरावृत्ती टाळून एका झेंड्याखाली आत्मविश्वासाने कार्यप्रवण होण्यातच भलाई आहे. यासाठी आपसातील मत्सर, श्रेय लाटण्याची चढाओढ आणि अहंकाराला तिलांजली घावी लागेल. बळीचा बकरा बनून मान खाली घालून होकारार्थी मान हलवून अपयशाचे धनी होऊ नका. शहिदांप्रती निव्वळ अश्रू गाळण्याच्या दिखावू पूर्ततेत धन्यता न मानता त्यांच्या राखेतून फिनिक्स पक्षाप्रमाणे उड्डाण भरा! आता रडण्याने नव्हे तर लढण्यानेच जिंकू असा निर्धार करा!! यश दूर नाही. गोवारी हत्याकांड होऊन ३० वर्षे उलटली, तरीही गोवारी बांधवांची दुर्दशा संपलेली नाही. आज आदिवासी गोवारी शहीद स्मृतीदिनानिमित्त शहीद गोवारी बांधवांच्या स्मृतींना विनम्र अभिवादन !

प्रविण बागडे नागपूर

भ्रमणध्वनी : ९९२३६२०९९९

ई-मेल : firiirampalnarसरवशसाररुश्र.लो

एकच पक्ष आयुष्यभर राहणार आहे.तो म्हणजे मित्रपक्ष

विधानसभा निवडणुकीचे मतदान दिनांक २०/११/२०२४ रोजी झाले आहे आणि दिनांक २३/११/२०२४ दुपारपर्यंत पर्यंत सर्व निकाल स्पष्ट होतीलच! निवडणुकीच्या ३० दिवसात कुठलाच कार्यकर्ता हा चुकीचा नसतो, जो तो त्याच्या आवडत्या नेत्याच्या वक्तृत्वावर, कार्यशैलीवर व विचारसरणीने प्रेरित असल्यामुळे त्या नेत्याचा समर्थक असतो.पण त्या समर्थनाच्या नाद-तात तो आपले शाळेतील,कॉलेज मधील आणि नोकरी करत असलेल्या कंपनीत,कार्यालयातील मित्रांना,आणि समाजातील मित्रांना,नातेसंबंधीत लोकांना आपल्या सुखदुःखात मदत करणाऱ्या,यांना सुद्धा निवडणुकीत शत्रू समजू लागतो.त्यामुळे निवडणुकीत जो निकाल लागेल तो मान्य करून निकालामुळे आपले वैयक्तिक हितसंबंधात कोणत्याही प्रकारचा बिघाड होऊ नये.याची काळजी प्रत्येकाने घ्यावी. सर्वच पक्ष एकच माळेचे मनी असतात. त्यात कधी विचारधारा,कधी आर्थिक हितसंबंध तर कधी

मैत्रीहित,लक्षात घेऊन वागत असतात. ते राजकारणात कोणीच कोणाचा कायम मित्र अथवा कायम शत्रू नसतो. त्यामुळेच आपण चाकरमानी,नोकरी करून पोटभरणारे नागरिक,मतदार म्हणून कोणालाही काही वाईट बोल-ून संबंध बिघडवू नका.अथवा वाईट वगैरे काहीच म्हणू नका,सगळ्यांना मित्रच म्हणा.काही लोक म्हणजेच बुद्धिजीवी साहित्यिक संपादक पत्रकार लेखक हे पोटार्थी म्हणून लिहत असतात.त्यात काही सोन्याचे,वांदीचे स्टीलचे चमचे असतात.ते स्वतःच्या मर्जीने काहीच करत नसतात.त्यांना त्याची बौद्धिक कौशल्य पाहून सांगितल्या जाते,तसे ते कलम कसाई बनून काही नेत्याची बदनामी चरित्रहरण करण्याचे काम करून समाजात गैरसमज निर्माण करण्याचे काम करत असतात.ते तेवढ्या पुर-ते असतात,त्यांना त्यांच्या मनाला व मालकाला खुश केल्याचे समाधान मिळते.बाकी शेवटी बरेच पक्षा-चे आमदार इकडून तिकडे उड्या मारतात.त्यामुळेच

समाजातील राजकीय नैतिकता संपुष्टात येत आहे.तेव्हा त्याला आपण सामान्य नागरीक काहीच करू शकत नाही.शेवटी कुणीतरी एकच उमेदवार जिंकणार,हार जित होत राहणार.म्हणूनच आपला मात्र एकच पक्ष आयुष्यभर राहणार आहे.तो म्हणजे मित्रपक्ष शाळेतील,कॉलेज मधील आणि नोकरी करत असलेल्या कंपनीत,कार्यालयातील मित्रांना,आणि समाजातील मित्रांना,नातेसंबंधीत लोकांना आपल्या सुखदुःखात मदत करणारे सामाजिक बांधिलकी ठेऊन कामास येणाऱ्या मित्रांना नाराज होऊन नकारात्मक विचाराने तोडू नका,तर सकारत्मक विचाराने जोडा. हीच सर्व जाती धर्माच्या मित्रांना वाचकांना नम्र विनंती.

सागर रामभाऊ तायडे,

९९२०४०३८५९,भांडुप,मुंबई.

जीवनातल्या चुकाः शिकवण आणि पुढे जाण्याचा प्रवास

जीवनाच्या वाटचालीत प्रत्येकजण चुका करतो. काही चुका छोट्या असतात,तर काही मोठ्या.काहींचा परिणाम तात्प-रुता असतो, तर काही चुका आयुष्यभर स्मरणात राहतात.पण या चुकांचे महत्त्व फक्त त्यांच्या परिणामांमध्ये नाही; त्यातून मिळणाऱ्या शिकवणीत आहे.चुका म्हणजे अपयश नव्हे,शिकवण्याची संधी आहे.चुका म्हणजे अपयशाची निशाणी नव्हे,तर त्या आपल्या ज्ञानात भर घालणाऱ्या आहेत. आपण कधी काहीतरी नवीन करण्याचा प्रयत्न करत असतो,तेव्हा चुका अपरिहार्य असतात.त्यातून आपण काय शिकतो,हेच महत्त्वाचं आहे.उदाहरणार्थ,पहिल्यांदा सायकल चालवताना आपल्याला पडलं नाही का ? पण त्या पडल्यानंतर आपण

पुन्हा उभं राहतो,संतुलन साधतो आणि पुढे चालतो.जीवनातल्या प्रत्येक चुकांनाही असंच बघायला हवं.चुका स्वीकारणं ही पहिली पायरी:आपल्या चुकांना स्वीकारणं सोपं नसतं.अनेकदा आपल्या अहंकारामुळे किंवा लोकांच्या प्रतिक्रियांमुळे आपण चुका झाकण्याचा प्रयत्न करतो.पण चुका मान्य केल्याशिवाय त्यातून शिकणं शक्य नाही. हो,मी चुकीचं केलं, हे मान्य करणं म्हणजे पुढच्या टप्प्याचं दार उघडणं आहे. शिकण्याची प्रक्रिया:चुका झाल्या,तर विचार करा - का झाल्या ? कुठे कमी पडलो ? .आपल्याकडे असलेली माहिती किंवा निर्णय घेण्याची प्रक्रिया योग्य होती का ? या सगळ्या गोष्टींचा विचार करून आपण भविष्यात अशा

चुकांना टाळण्याची तयारी करू शकतो. पुढे जाणं महत्त्वाचं:चुका झाल्या म्हणून स्वतःला दोष देऊन थांबणं चुकीचं आहे.चुका म्हणजे अंत नव्हे; त्या पुढे जाण्याचा मार्ग दाखवतात. आपल्याकडून झालेल्या चुका स्वीकारून, त्यातून मिळालेली शिकवण अंगीकारून आपण नव्या जोमाने काम करू शकतो. प्रेरणा घेत पुढे जाणं:इतिहासातील अनेक थोर व्यक्तींच्या आयुष्याचा विचार केला,तर तेव्हा लक्षात येईल की त्यांचं यश त्यांच्या चुकांमुळेच घडलंलं आहे. त्यांनी त्यांच्या चुकांकडे शिकवणी म्हणून पाहिलं. थॉमस एडिसननं बल्ब बनव-ताना केलेले हजारो प्रयोग अपयशी नव्हे-ते, तर त्या शिकवण्याच्या पायऱ्या होत्या.

शेवटी: जीवनात चुका होणारच. त्या टाळता येणार नाहीत.पण आपण त्या चुकांमधून शिकू शकतो,त्यांचं ओझं न बाळगता पुढे जाऊ शकतो.म्हणूनच,चुका केल्या असतील तर त्याबद्दल स्वतःला दोष देऊ नका.त्या तुमच्या आयुष्याचा भाग आहेत आणि त्या तुम्हाला अधिक सक्षम बनवतात.आयुष्याचा मूलमंत्र: चुका झाल्या,हरकत नाही; पण त्या चुकांमधून शिकून पुढे जाणं कधीही थांबू नका.

प्रशांत खंदारे

९७६७४७८४७२,म्हापे,

नवी मुंबई.

आंबेडकरी बौद्ध समाज बांधवानो निवडणूक आटोपली, आता पुढे काय ?

महाराष्ट्र विधान सभेच्या निवडणुका एकदाच्या आटोपल्या. निकालाची प्रतीक्षा आहे, तसे आमच्यासाठी दोघेही सारखेच आहेत दगड आणी दगड. या निवडणुकीत आंबेडकरी समाजात कधी न पहायला मिळालेला उत्साह आणि उत्स्फूर्द प्रतिसाद याचा अनुभव आला आणि हे चांगले लक्षण आहे. आंबेडकरी समाजास कळले आणि कळायला लागले की सत्तेचे दार कुलूप आमच्या चाबिने पण उघडू शकते. समाजहित चौकटीच्या बाहेर ठेऊन भाजपाची अनावश्यक भीति, दहशत निर्माण करून एडवॉटज टू कॉंग्रेस खेळ खेळणारे (श्री. सागर पायडे साहेब यांचे अनेक वृत्तपत्रात प्रसिद्ध झालेल्या लेखानुसार सोन्याचे, चांदीचे, स्टीलचे चमचे, बुद्धिजीवी विचारवंत, साहित्यिक, लेखक, संपादक मंडळी) उघड झाले. कॉंग्रेसने यांना बंधनातून मुक्त केल्यामुळे आता हे सगळे सामाजिक बांधिलकी, धम्म प्रचार इत्यादी साठी पुढे चार-साडेचार वर्षे मोकळे आहेत. समाजाने यांना आता असेच मोकळे राहू द्यावे, जास्त क्रिया-प्रतिक्रिया देऊन यांचे महत्व वाढवू नये. निवडणुके काळात, निवडणुकीच्या आदल्या दिवस पर्यंत (ज्याला निवडणुकीच्या भाषेत कत्तल की रात या समय म्हणतात) काय लिखाण होते किंवा प्रकाशित होते यावरच आपण सामाजिक बांधिलकीसाठी किती गंभीर आहोत हे ओळखायला येते व नकाब दूर होतो. निवडणुकीच्या दिवशी किंवा नंतरच्या प्रकाशनाला अधिक महत्त्व नसते त्याला सारवासारव म्हणता येईल. भाजपाला हरविण्यासाठी व कॉंग्रेसला विजयी करण्यासाठी आपल्याच समाजावर किंवा नेत्यावर चिखलफेक करणारे लेख प्रकाशित करणे याला सामाजिक बांधिलकी म्हणायचे काय याचा विचार समाजाने, हितभाग चिंतकानी करावा, नुसतेच मूंग मिळून गप्प राहू नये. मी सफाई देत नाही व मला त्याची गरज पण नाही आहे. परंतु ज्यांना विजयी करण्यासाठी चिखलफेक केली, त्यांच्या नेत्यांचे कपडे व चेहरे या ही पेक्षा जास्त चिखलाने माखून आहेत, समाजाच्या रक्ताचे डाग यांच्या चेहऱ्यावर व वस्त्रावर कायमचे आहेत. मी स्पष्टपणे सांगितले होते की माझे लेख प्रकाशित नाही करायचे आहेत तर

नका करू, मला वाईट वाटतार नाही, तो तुमचा अधिकार आहे पण आपल्याच समाज नेत्यावर टीका टिप्पणी किंवा दोषारोपण करणारे लेख या माहौल मध्ये प्रकाशित करू नका. समाजहित दाखवून कॉंग्रेस किंवा भाजपाला विजयी करण्याचे आव्हान करणे सुद्धा वाईट नाही परंतु त्यासाठी आपल्याच समाज नेत्यावर चिखलफेक करणे शहाण-पनाचे नाही. शेवटी अशा प्रकाशनाने काही फरक पडला असेल असे मला वाटत नाही परंतु प्रकाशकांनी डोळेझाक केल्यामुळे त्यांच्यावर सितोडे उडणारच. कॉंग्रेस व भाजपासाठी संविधान रक्षण, आरक्षण रक्षण हे सत्ता हस्तगत करण्यासाठी किंवा ती निरंतर टिकवून ठेवण्यासाठी व्यवसायिक मुद्दे आहेत, चुनावी जुमले आहेत जसे हरेक खाते में १५ लाख. कॉंग्रेस आणि भाजपा दोघांनीही फायद्यासाठी अनेकदा संविधानाची तोडमरोड केली आहे, हत्या केली आहे असे पण म्हणू शकतो याचे अनेक उदाहरण देता येतील परंतु आता ती वेळ नाही आहे. जर भाजपा जातीवादी आहे तर आमच्या साठी कॉंग्रेस ही धर्मनिरपेक्ष नाही आहे, असती तर शिख धर्माप्रमाणे अनुसूचित जातीचे केन्द्रीय स्तरावरचे आरक्षण हे ६० वर्षा पूर्वीच मिळाले असते व आजच्या घडीला बौद्धांची जनसंख्या निदान ५ कोटी असती जी आज १ कोटी ही नाही आहे, समाज आणखी प्रगत व साधन सम्पन्न राहला असता. केन्द्रीय स्तरावर बौद्धांना आरक्षण न मिळण्यामागे ही तथाकथित आंबेडकरी विचारवंत नव-नवीन जावई शोध लावून आरएसएसला दोष देतात. भाजपा काही संपणार नाही आहे व हारली तरी कमजोर होणार नाही आहे. ४ वर्षांनंतर भाजपाची दहशत निर्माण करून कॉंग्रेसच्या पाठीशी उभे राहण्यासाठी व गरजेनुसार आपल्याच समाज नेत्यावर बेछूट आरोपाचा भडीमार करण्यासाठी नवीन रोपे (सोने, चांदीचे चमचे....) उगवतील. कॉंग्रेस या रोपट्यांना शेणखत पुरवेल, गळूळ पाण्याने (कारण समाज हिताचे स्वच्छ पानी यांना हजम होत नाही) सिंचित करेल, काही जुन्या फांद्यांना नवीन पालवी फुटेल कॉंग्रेस टॉनिक देऊन त्यांची ही देखभाल करेल. आंबेडकरी समाजाने समाज हिताकडे लक्ष देण्याची गरज

आहे. लाडकी बहीण (रु. १५००/-, २१००/-, ३०००/-) सारख्या योजना राबविण्यासाठी भरपूर निधी लागतो आणि पैशाचा पाऊस पडत नसल्याने सामाजिक कल्याण, दलित सुधार, शिक्षा, स्वास्थ्य सारख्या योजनेत कपात केली जाते, किंवा पर्याप्त निधी मिळत नाही. यामुळे सर्वात जास्त समाजाचे नुकसान होते. नियमित शिष्यवृत्ती, प्रशिक्षण खर्च, रोजगार/व्यवसाय, शासकीय नोकरी, सहायता/सब्सिडी इत्यादी प्रभावित होतात याकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे. लोकशाहीमध्ये निर्वाचित प्रतिनिधी यांना सन्मान देणे आवश्यक आहे. राजकारणात कोणीच शत्रु नसतो, परिस्थितीनुसार सामाजिक हित लक्षात ठेऊन राजकीय मित्र व विरोधक ठरवावे लागतात, बदलत असतात. जनतेने ज्यांना सत्तेवर आरूढ केले त्यांच्या सहकार्याने जनप्रतिनिधी नात्याने समाज हिताचे कार्य केल्या जाते. शत्रु म्हणून मान्यता दिली तर ते आमचे कोणतेच काम करणार नाहीत व आम्हाला पण त्यांच्याकडे जायला अवघड वाटेल. भाजपा, कॉंग्रेस महाशत्रु, शत्रु, जातिवादी सारख्या फिलॉसॉफी वर लक्ष देऊ नये, फिलॉसॉफी झाडणारे मदतीला येणार नाहीत हे लक्षात ठेवावे, ग्राउंड लेवल वर सर्वांशी सलोख्याचे संबंध ठेवणे अति आवश्यक आहे. अशा फिलॉसॉफी निगेटीव विचार बिंबवितात ज्यामुळे आपसी सौहार्द, सम्बन्ध कमकुवत होतात. आमच्या समाजाचे बरेच लोक कॉंग्रेस आणी भाजपा मध्ये ही आहेत त्यांना शत्रु किंवा जातिवादी म्हणून गणने योग्य नाही आहे. शत्रु आणि वैचारिक विरोधक या मध्ये अंतर समझावे लागेल, राजकारणात कोणीच शत्रु नसतो. परिपक्व सामाजिक नेते, कार्यकर्ते राजकारणात जास्त ढवळाढवळ न करता सर्वांशी मैत्रीपूर्ण संबंध ठेऊन समाज हिताचे कार्य करीत असतात. आंबेडकरी समाजाने आज पर्यंतचे कट्ट अनुभव लक्षात ठेऊन नव्याने वाटचाल करायची आहे. बदललेल्या परिस्थिती अनुसार आम्हाला परिवर्तन करावे लागेल. स्वतःचे अस्तित्व आणि

स्वाभिमान या सोबत तडजोड न करता परिवर्तन करावे लागणार आहे. वरून म्हणजे हाई लेवल वर नेते एकत्रित किंवा संगठित होतील याची वाट पाहू नये हे फक्त आईकाला व कानाला सुकून घायला बरे वाटते. येणाऱ्या १०० वर्षात ही नेते एकत्रित, संगठित होणार नाही आहेत व आज ५० शकले दिसतात ते आणखी वाढणार आहेत हे चांगल्या प्रकारे माहिती असल्यावरही या मध्ये ऊर्जा खर्च करणे व्यर्थ आहे व निगेटिव्ह विचार वाढविणे आहे. या मधून बाहेर निघावे लागेल. कोणीही असो (कवाडे सर, गवई साहेब, आंबेडकर साहेब, कुम्भारे, आठवले इत्यादी) विनाकारण आपल्याच नेत्यावर टीका टिप्पणी, दोषारोपण करायचे नाहीत, समाज विकासाच्या चळवळीत त्यांनी योगदान दिले आहे त्याची जाणिव ठेऊन पातळी सोडून विधान/लिखाण करायचे नाही. आपण आपलेच इतरासमोर वस्त्रहरण करायचे नाही. संगठित होण्याची प्रक्रिया आता वरून खाली सोडून खालून वर आरंभ करावी लागेल. पुढच्या लेखात या विषयी सविस्तर विचार व्यक्त करील. एक दिवसानंतर निकाल बाहेर येतील. कॉंग्रेस-मविआ चे सरकार येण्याची संभावना कमी आहे, आले तरी क्लीन स्वीप राहणार नाही, एकदम निकट भाजपा राहिलच त्यांना १५-२० एमएलए मॅनेज करायला जास्त परिश्रम करावे लागणार नाही कारण भाजपाला शत्रु क्रमांक १ मानून ज्यांना निवडून दिले त्यापैकी बरेच बाजारात मोलभाव करतांना दिसून येतील. आंबेडकरी विचारवंत, प्रचारक यांना भावी वाटचाल साठी शुभेच्छा. ४ वर्षांनी परत नवीन जोमाने समोर यावे. जेव्हा राजकारणात शत्रु नसतात तर समाज कार्यात याला स्थानच नसते. समाज कार्यात फक्त वेगवेगळ्या विचारसरणीचे लोक असतात.

लक्ष्मण बोरकर -
७७०९३१८६०७, नागपूर,

रोज सकाळी तोंड न धुता खा तुळशीची ५ पानं, शरीरातून प्रत्येक आजार होईल फ्लशआऊट

श्रीश्री डॉ. शशीश्री इशपशषळी: दररोज पाच तुळशीची पाने चघळल्याने शरीराला अनेक आजारांपासून मुक्ती मिळते. याचा कसा उपयोग करून घ्यायचा आणि तुळशीच्या पानांचे काय फायदे आहेत जाणून घ्या, तुम्हीही करा वेळीच सुरुवात

तुळशीच्या रोपाला केवळ धार्मिक महत्त्व नाही, तर आरोग्याच्या दृष्टिकोनातूनही ते खूप फायदेशीर आहे. आयुर्वेदात तुळशीच्या पानांना 'औषधांची राणी' म्हटले जाते. तुळशीमध्ये व्हिटॅमिन सी, अँटीऑक्सिडंट्स आणि अँटीबॅक्टेरियल सारखे गुणधर्म असतात. अशा स्थितीत जर तुम्ही दररोज रिकाम्या पोटी तुळशीची पाच पाने चघळली तर ते तुमच्या शरीरातून एक एक करून अनेक आजार दूर करू शकतात. येथे तुम्ही तुळशीच्या पानांचे सेवन करण्याचे काही फायदे जाणून घेऊ शकता. आयुर्वेदिक डॉक्टर माधव भागवत यांनी तुळशीच्या पानांचे काही महत्त्वाचे होणारे फायदे सांगितले आहेत, जाणून घ्या (फोटो सौजन्य)

तळीरश्र ताप
तापापासून ठेवते दूर
तुळशीच्या पानांमध्ये नैसर्गिक अँटीबॅक्टेरियल आणि अँटीव्हायरल गुणधर्म असतात, जे शरीरातील विषाणूजन्य संसर्ग दूर करण्यास मदत करतात. तुळशीची पाने नियमित चघळल्यास विषाणूजन्य तापासारख्या समस्या कमी होऊन शरीर लवकर बरे होऊ शकते. ताप, सर्दी अथवा खोकला जो व्हायरल होतो त्यावेळी तुळशीची पाने चाऊन खावीत अथवा तुळशीच्या पानाचा काढा पिण्यानेही हा आजार पटकन बरा होतो आणि नियमित तुळशीच्या पानांचे सेवन केल्यास तुम्हाला व्हायरल तापाला सामोरे जावे लागत नाही

सर्दी आणि खोकल्यावर उत्तम उपाय
सर्दी खोकल्यावर रामबाण उपाय
तुळशीची पाने सर्दी, खोकला आणि फ्लूपासून आराम देतात. या पानांमध्ये आयुर्वेदिक गुणधर्म असतात जे श्वसनसंस्था मजबूत करण्यास आणि श्वासोच्छ्वासाच्या नळ्या स्वच्छ ठेवण्यास मदत करतात. तुम्हाला नियमित प्रदूषण अथवा अन्य

संक्रमणापासून दूर राहण्याची इच्छा असेल तर रोज सकाळी उपाशीपोटी अगदी उठल्या उठल्या तोंडही न धुता तुळशीची पाने खावीत, तुम्हालाच त्याचा योग्य फायदा लवकर दिसून येईल. विशेषतः ज्यांना धुळीमुळे सतत सर्दी-खोकला होतो त्यांनी याचा वापर अधिक करावा

नियमित सेवन केल्याने तुम्ही मानसिकदृष्ट्या मजबूत होऊ शकता. तसंच तुम्हाला मेडिटेशन करतानाही तुळशीतील या गुणधर्माचा उपयोग होऊ शकतो. तुम्ही तुळशीच्या पानांचे नियमित सेवन करावे
डायबिटीस रुग्णांसाठी

पचनाशी संबंधित त्रास
पोटाशी संबंधित त्रास करेल दूर
तुळशीची पाने पोट स्वच्छ ठेवण्यास आणि पचन सुधारण्यास मदत करतात. या पानांमध्ये अँटीइन्फ्लेमेटरी गुणधर्म असतात, जे पोटाची सूज कमी करतात आणि गॅस, बद्धकोष्ठता यासारख्या समस्या दूर करण्यात मदत करतात. आजकाल अयोग्य वेळी जेवण अथवा कोणत्याही पदार्थाचे कधीही सेवन करणे हे त्रासदायक ठरते आणि अनेकांना पोटाच्या खूपच समस्या निर्माण होऊ लागल्या आहेत. यासाठी तुळशीची पानं उत्तम रामबाण उपाय ठरतील.

तणावापासून सुटका
तुळशीच्या सेवनाने तणाव होईल दूर
तुळशीच्या पानांचे सेवन केल्याने मानसिक तणाव कमी होण्यास मदत होते. तुळशीमध्ये 'अद्रक' नावाचे तत्व असते जे मानसिक शांती आणि स्थिरता आणण्यास मदत करते. याचे

डायबिटीसच्या रुग्णांनी रोज करावे सेवन
तुळशीच्या पानांचे सेवन केल्याने रक्तातील साखरेचे प्रमाण नियंत्रित राहण्यास मदत होते. यामुळे शरीरातील इन्सुलिनचा प्रभाव सुधारतो, ज्यामुळे मधुमेहाची समस्या आटोक्यात ठेवता येते. तुम्हाला जर शरीरातील साखर सतत वाढत असेल तर तुळशीच्या पानांचा आधार घेणे लाभदायक ठरेल. डायबिटीस रुग्णांनी आपल्या डाएटमध्ये रोज सकाळी तुळशीचा समावेश करून घ्यावा

टीप - हा लेख केवळ सामान्य माहितीसाठी लिहिण्यात आला असून कोणत्याही प्रकारच्या उपचाराचा दावा यामध्ये करण्यात आलेला नाही. कोणताही उपाय करण्यापूर्वी आपल्या डॉक्टरांचा सल्ला घ्या आणि त्यांच्या सल्ल्यानुसारच योग्य बदलानुसार वापर करावा.

रेल्वेचे तत्काळ तिकीट बुक करण्यात अडचणी येत आहेत? मग या प्रो टिप्स करतील तुमची मदत

जेव्हा रेल्वेचे कन्फर्म तिकीट मिळत नाही तेव्हा बहुतेकदा तत्काळ तिकीटाचा पर्याय निवडला जातो. त्वरित तत्काळ तिकीट कसे मिळवावे यासाठीच्या काही फायद्याच्या टिप्स जाणून घ्या.

भारतीय रेल्वेचे जाळे संपूर्ण देशभर पसरले आहे. आजकाल बहुतेक लोक हे प्रवासासाठी रेल्वेची निवड करतात. प्रवासासाठीचा हा एक जलद आणि कमी खर्चिक पर्याय आहे, ज्यामुळे लोक अधिकतर रेल्वेने प्रवास करण्याचा अधिक प्राधान्य देतात. भारतीय रेल्वेतून दररोज लाखो लोक प्रवास करतात. आता रेल्वेने प्रवास करायचे म्हटले की आपल्याकडे तिकीट असणे फार गरजेचे असते. रेल्वे नियमानुसार, कोणताही प्रवासी हा रेल्वे तिकीटाशिवाय प्रवास करू शकत नाही. त्यामुळे तुम्हाला रेल्वेने प्रवास करायचे असेल तर तुमच्याकडे तिकीट असणे अनिवार्य आहे.

आता बरेच लोक लांबच्या प्रवासासाठी रेल्वेचे कन्फर्म तिकीट बुक करत असतात. अशावेळी तत्काळ तिकीट बुकिंग हा योग्य पर्याय आहे. मात्र तत्काळ तिकीट मिळवणे काही सोपे नाही. बऱ्याचदा ते लवकर मिळत नाही. अशात आता तुम्हाला माहिती आहे का? तुमच्या काही लहान चुकांमुळे तुमचे तिकीट लवकर कन्फर्म होत नाही आणि वेंटिंग लिस्टमध्ये जाते. म्हणूनच आज आम्ही तुम्हाला अशा काही टिप्स सांगणार आहोत, ज्यांच्या मदतीने तुम्हाला कन्फर्म तिकीट मिळण्यास मदत होईल. चला या टिप्सविषयी जाणून घेऊयात.

ट्रॅव्हल संबंधित बातम्या वाचण्यासाठी इथे क्लिक करा

रेल्वेचे तिकीट बुक करण्यासाठी तुम्ही खठउडय या अधिकृत मोबाईल पचा वापर करू शकता. इथे तुम्हाला रेल्वेचे तिकीट सहज आणि ऑनलाइन पद्धतीने बुक करता येईल

हे बुक तुम्हाला जलद तिकीट बुक करण्यास मदत करते. अनेकांना याबाबत माहिती नसते ज्यामुळे त्यांचे तिकीट कन्फर्म व्हायला विलंब लागतो

आता या पचा वापर करण्यासाठी सर्वप्रथम खठउडय पमध्ये आपले लॉग इन करा

यानंतर होम पेजच्या तळाशी असलेल्या 'चौश' वर क्लिक करा. बायोमेट्रिक वरिफिकेशन चालू करा. असे केल्याने, लॉगिन करताना कॅप्चा आणि ओटीपीला बायपास केले जाऊ शकते, ज्यामुळे तत्काळ बुकिंग दरम्यान तुमचा वेळ वाचतो

खठउडय पच्या होम पेजवर, 'रल्लेपी' वर क्लिक करा. 'माय मास्टर लिस्ट' मध्ये नाव, वय आणि लिंग यासारखे तपशील आगाऊ भरा. यामुळे तत्काळ बुकिंग करताना वेळेची बचत होते

ट्रॅव्हल संबंधित बातम्या वाचण्यासाठी इथे क्लिक करा

इंटरनेटची आवश्यकता
नेहमी लक्षात ठेवा की, तत्काळ तिकीट बुकिंगसाठी फास्ट इंटरनेट असणे फार गरजेचे आहे. हे तपासण्यासाठी तुम्ही पिंग टेस्ट रन करू शकता. यासाठी तुम्ही गुगलवर जाऊन 'शीशी.पशी' वापरू शकता. जर पिंग १००ी पेक्षा जास्त असेल तर याचा अर्थ कनेक्शन हळू आहे. अशावेळी चांगले सिग्नल असलेल्या भागात जा किंवा वायफाय वापरा.

ऑटो अपग्रेडेशन निवडा
तिकीट बुकिंग करताना जर तुम्हाला कन्फर्म तिकीट हवे असेल तर तर प्रवाशांच्या डिटेल्समध्ये 'ऑटो अपग्रेडेशन' पर्यायावर क्लिक करा. असे केल्याने, जर तुम्ही स्लीपर क्लासमध्ये तिकीट बुक केले आणि तिकीट उपलब्ध नसेल तर तुम्हाला एसी क्लासच्या उपलब्धतेबद्दल माहिती दिली जाईल, ज्यामुळे तुम्ही ते लगेच अपग्रेड करू शकता.

विनापरवानगी शुभेच्छा बाबतचे जाहिरात, फलक, पोस्टर, झेंडे, भितीपत्रके लावल्यास मा. उच्च न्यायालयाचे आदेशान्वये कार्यवाही. मनपाचा इशारा

लातूर/प्रतिनिधी :- संपूर्ण महाराष्ट्रात शनिवारी विधानसभा निवडणुकीचा निकाल लागणार आहे. या निवडणूक निकालानंतर विनापरवानगी शुभेच्छा बाबतचे जाहिरात, फलक, पोस्टर, झेंडे, भितीपत्रके लावू नयेत, असे मा. उच्च न्यायालय खंडपीठ मुंबई झखड १५५/२०१९ दि. १८/११/२०२४ रोजी सुनावणी घेऊन आदेश दिले आहेत. त्यामुळे या आदेशाचे लातूर शहरात काटेकोरपणे अंमलबजावणी होईल असे महानगरपालिकेने स्पष्ट केले आहे. लातूर शहरात कोणीही विनापरवानगी बॅनर, पोस्टर, होर्डिंग लावल्यास कारवाई केली जाईल, असा इशारा लातूर शहर महानगरपालिकेने दिला आहे. या बाबत सर्व क्षेत्रीय अधिका-यांना निर्देश देण्यात आले आहेत. तसेच कुठेही विनापरवानगी बॅनर, पोस्टर लावल्यास तात्काळ कारवाई करण्याची सुचना दिल्या आहेत.

भीमशक्ती संघटनेचे मराठवाडा संघटक चंद्रकांत सर संघटना वाढवण्यासाठी लागले कामाला

केज/प्रतिनिधी भीमशक्ती संघटनेचे मराठवाडा संघटक चंद्रकांत सर संघटना वाढवण्यासाठी कामाला लागले आहेत. भीमशक्ती संघटनेचे संस्थापक अध्यक्ष चंद्रकांत हंडोरे यांच्या नेतृत्वाखाली मराठवाडा संघटक चंद्रकांत सर हे मराठवाड्यातील ठिकठिकाणी जाऊन कार्यकर्त्यांशी संवाद साधून आढावा बैठक घेत आहेत. बीड उस्मानाबाद, जालना, लातूर सह इतरही जिल्ह्यात आढावा बैठका घेऊन कार्यकर्त्यांना मार्गदर्शन करून भीमशक्ती संघटना कशी वाढवायची व संघटन कसे करून नागरिकांच्या प्रश्नांवर कोणत्या प्रकारे आवाज उठवायचा व कसे प्रश्न सोडवायचे

या विविध विषयावर मार्गदर्शन करत आहेत याचाच एक भाग म्हणून उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तुळजापूर येथे आढावा बैठक

घेऊन संघटना वाढवण्यासाठी मोठे बांधणी करण्याच्या अनुषंगाने कार्यकर्त्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी भीमशक्ती संघटनेचे मराठवाडा संघटक चंद्रकांत खरात सर यांचा सत्कार भीमशक्ती संघटनेचे राज्य सरचिटणीस अशोक बनसोडे, भीमशक्ती संघटनेचे तुळजापूर तालुकाध्यक्ष विकास हावळे, समाधान धाकतोडे, विलास सरवदे, डॉ. बाळासाहेब ढवळे, आप्पासाहेब सोनवणे यांच्यासह भीमशक्ती संघटनेचे पदाधिकाऱ्यांनी केला.

हारुणभाई इनामदार व नगराध्यक्षा सीताताई बनसोड हे पृथ्वीराज साठे यांच्या विजयाचे शिलेदार ठरणार... !

केज/प्रतिनिधी-केज विधानसभा मतदारसंघात पृथ्वीराज साठे यांचा विजय निश्चित मानला जात आहे व या विजयाचे अनेकजण शिलेदार म्हणून पहायला मिळणार आहेत. त्यापैकी जनविकास परिवर्तन आघाडीचे प्रमुख हारुणभाई इनामदार व केज नगरपंचायतच्या नगराध्यक्षा सौ. सीताताई बनसोड या दोघांचा नामोल्लेख अग्रक्रमाने केला जाईल. या निवडणुकीत पृथ्वीराज साठे यांना आमदार करण्यासाठी अनेकजण आपापल्या परीने पुढे सरसावले होते. अनेकांनी तर जमेल तशी आर्थिक मदत रोख स्वरूपात पृथ्वीराज साठे यांना केलेली आहे. अगदी शेतकऱ्यांनी देखील लाख रुपये, पन्नास हजार रुपये देऊन पृथ्वीराज साठे यांची प्रचार यंत्रणा सक्षमपणे चालावी म्हणून यासाठी मदत केलेली आहे. निवडणूक म्हटले की,रोटी,बोटी व चपटी हे समिकरण असले तरी लोकांनी पृथ्वीराज साठे यांचेकडून कसलीच अपेक्षा न करता जमेल तसा प्रचार करून त्यांच्या विजयाचा शिलेदार होण्यासाठी मनोभावे प्रयत्न केलेला आहे. यामुळे उद्या पृथ्वीराज साठे यांचा विजय जाहीर झाल्यानंतर अनेकजणांना या विजयाचे शिलेदार मानले जाणार असले तरी त्यामध्ये जनविकास परिवर्तन आघाडीचे प्रमुख हारुणभाई इनामदार व नगराध्यक्षा सौ. सीताताई बनसोड यांचा आवर्जून उल्लेख होईल. कारण हारुणभाई इनामदार यांनी नगराध्यक्षा सौ. सीताताई बनसोड यांना आमदार करायचेच असा निर्धार करून प्रचंड मोठी तयारी केली होती. केज शहरासह अंबेजोगाई आणि नेकनूर या मोठ्या शहरांमध्ये मोठी तयारी केली होती. लोकांशी संवाद साधून त्यांची मन जिंकली होती. नगराध्यक्षांना आमदार करण्याचा त्यांनी विडाच उचलला होता. परंतु मराठा आरक्षण योद्धा मनोज दादा जरांगे पाटील यांच्याकडून ते लढणार होते. पाटलांनीही त्यांच्या उमेदवारीला हिस्वा कंदील दाखवला होता. टिक्की चॅनलवर देखील सीताताई बनसोड मॅडम यांच्या उमेदवारीच्या न्यूज झळकल्या होत्या परंतु नंतर अचानकपणे दादांनी निवडणुकीत भाग घ्यायचा नाही असे जाहीर केले आणि महाराष्ट्रातील सर्व जरांगे पाटील समर्थक अपक्षांना आपआपली उमेदवारी परत घ्यायला सांगितले. यामुळे हारुणभाई इनामदार यांनी देखील बनसोड यांची उमेदवारी मागे घेतली. हारुणभाई इनामदार यांनी उमेदवारी मागे घेतली परंतु

नंतर त्यांनी त्यांच्या सर्व समर्थकांना बोलावून पुढील राजकीय रणनीती आखली आणि सर्वानुमते या निवडणुकीत पृथ्वीराज साठे यांना आमदार करायचेच असा निर्धार केला. या बैठकीत साठे यांना बोलावून जाहीर पाठिंबा देखील दिला आणि जाहिर प्रचारसभा देखील घेतल्या. हारुणभाई इनामदार यांनी दलित चळवळीतील संघटना व कार्यकर्त्यांना एकत्र करून पृथ्वीराज साठे यांना पाठिंबा देऊन त्यांना निवडून आणण्यासाठी सर्व संघटना व पदाधिकारी यांना कामाला लावले त्याचबरोबर काही अपक्ष उमेदवारांचा देखील पृथ्वीराज साठे यांना पाठिंबा घेण्यासाठी त्यांनी प्रयत्न करून साठे साहेबांना पाठिंबा दिला होता. आता केज मतदारसंघात परिवर्तन करायचेच या मतदारसंघातील जुलमी राजवट संपवायचीच आणि त्यासाठी पृथ्वीराज साठे यांना तन मन धन लावून विजयी करायचे म्हणून ते कामाला लागले. प्रचार काळात उमेदवारापेक्षाही त्यांची अधिक गती दिसून येत होती.

केज शहरासह संपूर्ण मतदार संघात जाऊन त्यांनी सभा घेतल्या, बैठका घेतल्या आणि लोकांची मने जिंकली. केज शहरामध्ये तर मतदानादरम्यान त्यांनी केलेले नियोजन पाहून त्यांच्या कामाचे सर्व स्तरातून कौतुक केले जात होते. मतदानासाठी मतदान केंद्रावर जाण्यासाठी त्यांनी रिक्षांचे केलेले नियोजन देखील पाहण्यासारखे होते विरोधकांनी देखील याकडे विशेष लक्ष देऊन त्यांच्या या नियोजनाचे निरक्षण केले आणि काहिजणांनी तर मोठी आगपाखड केली. विद्यमान आमदारांना प्रचंड विरोध करत पृथ्वीराज साठे यांच्या विजयासाठी आपल्या जीवाचे रान करणारी जोडी म्हणून हारुणभाई आणि बनसोड मॅडम यांची नोंद मतदारसंघाने घेतली आहे. पृथ्वीराज साठे यांनी विजयी व्हावे म्हणून त्यांचेच प्रेम करण्याचा प्रतेकाने फुल नाही फुलाच्या पाकळीची तरी प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष मदत केलेली आहे. यामुळे साठे यांचा विजय रोखण्यामध्ये विरोधकांना यश येणे शक्य दिसत नाही. हारुणभाई इनामदार आणि नगराध्यक्षा सीता बनसोड या जोडीने तन मन धनाने केलेल्या कामाची चर्चा मतदारसंघात आहे. जनतेचेच हि निवडणूक हाती घेतली होती यामुळे या मतदारसंघातील सर्वसामान्य जनता देखील या विजयाचे शिलेदार आहेत. उपाशी तापाशी प्रचार करणारे साठे साहेबांना आमदार होण्यासाठी तहान भुक् हरवलेले अनेक जिवाचे कार्यकर्ते देखील या विजयाचे शिल्पकार असणार आहेत. पाच हजार , दहा हजार, पन्नास हजार, एक लाख रुपये मदत करणारे सुद्धा अनेकजण पृथ्वीराज साठे यांना देवदुत म्हणून या निवडणुकीत मिळाले आहेत त्यांच्याही कामाचे कौतुक होत आहे परंतु स्वतः ला आमदार होता आले नाही तर आता साठे साहेबांनाच आमदार करायचे म्हणून दिवसरान्न नगराध्यक्षा सीता बनसोड मॅडम प्रचारात सामिल दिसल्या आणि हारुणभाई इनामदार यांनीही कसलीही अपेक्षा न ठेवता अनेक बैठका घेतल्या, अनेक मेळावे घेतले आणि अनेक सभा गाजवल्या आहेत. स्वतः पुढाकार घेऊन लोकांचा प्रतिसाद मिळवला त्यांना काय हवं काय नको ते पण पाहिलं यामुळे या जोडीचा देखील साठे यांच्या विजयामधे मोलाचा वाटा असणार आहे अशी चर्चा केज शहरामध्ये आणि मतदारसंघामध्ये होत आहे.

विधानसभा मतमोजणीसाठी यंत्रणा सज्ज

नवी मुंबई / के.एच. हनवते :- १५० ऐरोली मतदारसंघाची मतमोजणी सरस्वती हायस्कूल सेक्टर ०५ ऐरोली येथे होणार असून एकूण २० फेच्या होणार आहेत. मतमोजणीसाठी १९ टेबल असणार आहेत. मतमोजणीसाठी १५० अधिकारी व कर्मचारी आणि ३०० पोलीस नियुक्त करण्यात आले आहेत. १५१ बेलापूर विधानसभा मतदारसंघाची मतमोजणी आगरी कोळी भवन, नेरळ येथे होणार असून एकूण मतमोजणीच्या २८ फेच्या होणार आहेत. त्यासाठी १४ टेबल असून टपाली मतपत्रमतपत्रिकेसाठी ४ टेबल आणि व्हीव्ही पॅटसाठी वेगळा एक टेबल असणार आहे. मतमोजणी प्रक्रियेसाठी २०० अधिकारी, कर्मचारी आणि ३०० पोलीस नियुक्त करण्यात आले आहेत. ठाणे जिल्ह्यातील मतदान प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर सर्व ईव्हीएम यंत्रे ही संबंधित मतदारसंघातील स्ट्रॉगरूममध्ये अत्यंत कडक सुरक्षा व्यवस्थेत ठेवण्यात आली आहेत. ही ईव्हीएम यंत्रणे निवडणूक निरीक्षक, निवडणूक निर्णय अधिकारी, उमेदवारांचे निवडणूक प्रतिनिधी यांच्या उपस्थितीत सिलबंद करण्यात आल्या आहेत. तसेच स्ट्रॉगरूम भोवती केंद्रीय राखीव पोलीस दल, राज्य राखीव पोलीस दल व स्थानिक पोलीस अशी त्रिस्तरीय सुरक्षा यंत्रणा तैनात करण्यात आली आहे. दैनिक महावृत्त...

के. एच. हनवते (सहसंपादक) नवी मुंबई

७० वर्षांनंतर मतदारांनी वाघदरीतच केले मतदान

किनवट : वागदरी या गावाचा खडतर किनवट/शेख शौकत :-वाटेचा वनवास अखेर संपला. ७० वर्षांनंतर मतदान केंद्र दिल्याने वागदरीच्या मतदारांची पायपीट थांबली आणि गावातच मतदान करण्याचा योग आला. २० नोव्हेंबरला सायंकाळी पाच वाजेपर्यंत इथे ७२.३१ टक्के मतदान झाल्याची माहिती आहे. जंगलातून १० किलोमीटर पायपीट करीत मतदानाचा हक्क बजावणाऱ्या वाघदरीवासीयांचा नवीन मतदान केंद्र दिल्याने सोयीचे झाले. येथे एकूण १८१ मतदार असून, ७२ पुरुष व ५७ स्त्रिया अशा १२९ मतदारांनी मतदानाचा हक्क बजावला आहे. तब्बल ७० वर्षांनंतर गावांतच मतदान करण्याच्या मतदारांचा आनंद द्विगुणित झाला. वाघदरी येथे स्वतंत्र नवीन मतदान केंद्र दिल्याने गावकऱ्यांनी प्रशासनाचे आभार मानले

महाराष्ट्र ज्येष्ठ नागरिक संघाचे ३४ वे राज्यस्तरीय अधिवेशन

लातूर : महाराष्ट्र ज्येष्ठ नागरिक महासंघ फेरकोंमचे ३४ वे राज्यस्तरीय अधिवेशन दि. ११ व १२ जानेवारीदरम्यान लातूरनगरीत दिवाणजी कार्यालयात होणार आहे. या संदर्भात लातूर येथे नुकतीच आढावा बैठकीचे आयोजन करण्यात आले होते. फेरकोंमचे अध्यक्ष अण्णासाहेब टेकाळे, उपाध्यक्ष अशोक तेरकर, मुख्य सचिव चंद्रकांत महामुनी, माजी अध्यक्ष अरुण रोडे, डॉ. दामोदर थोरात, डॉ. मायाताई कुलकर्णी, डॉ. बी. आर. पाटील संघटक सचिव, प्रभाकर कापसे, महिला संघाच्या अध्यक्षा व सचिव व ज्येष्ठ नागरिक संघाचे सर्व पदाधिकारी यांच्या सोबत बैठक घेण्यात आली. लातूर येथील अधिवेशनास महाराष्ट्रातून २ हजार ५०० ते ३ हजार ज्येष्ठ नागरिक येतील,

अशी आशा आहे. अधिवेशनात मान्यवरांची भाषणे, उद्घाटन सत्र, परिसंवाद, पुस्कार वितरण, स्मिंका प्रकाशन व समारोप कार्यक्रमात काही ठराव संमत होणार आहेत. अधिवेशन यशस्वी करण्याकरिता सर्वांनी सहकार्य करावे असे आवाहन आण्णासाहेब टेकाळे , चंद्रकांत महामुनी, डॉ. बी. आर. पाटील, प्रभाकर कापसे, डॉ. दामोदर थोरात, जगदीश जाजू, डॉ. निर्मला कोरे, आर. बी. जोशी, प्रकाश नीला, रमेश भोयरेकर, शहाजी घाडगे, डॉ. भास्कर बोरागावकर, अधिवेशनाचे कार्यवाह प्रकाश घादगिने आदिनी केले केले आहे. अधिक माहितीसाठी प्रकाश घादगिने ९४२९६९५४५४ या क्रमांकावर संपर्क साधावा.

लातूरलात डिसेंबरपासून शॉर्ट फिल्म फेस्टिव्हल

लातूर : प्रतिनिधी-अभिजात फिल्म सोसायटीच्या वतीने यंदा प्रथमच शॉर्ट फिल्म फेस्टिव्हल आयोजित करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. हा महोत्सव डिसेंबर महिन्याच्या अखेरच्या आठवड्यात होणार असून यानिमित्ताने विविध विषयांवर तयार झालेली भारतातील आणि विदेशातील शॉर्ट फिल्मस पाहण्याची मेजवाणी लातूरकरांना मिळणार आहे. चित्रपट पहायचा कसा, याबाबत विविध उपक्रम घेऊन चिटपट कलेबाबत समाजात अभिरुची वाढविण्यासाठी अभिजात फिल्म सोसायटी कार्यरत आहे. फिल्म फेडरेशनअंतर्गत असलेल्या अभिजात फिल्म सोसायटीने आजवर अनेक उपक्रम हाती घेतले आहेत. आता शॉर्ट फिल्म फेस्टिव्हल हा उपक्रम हाती घेण्यात आला आहे. त्यामुळे अशा प्रकारचा महोत्सव लातूरमध्ये प्रथमच होत आहे. शॉर्ट फिल्म, डॉक्युमेंट्री, ऑनिमेशन,

व्हिडीओ साँग या चार भागांत हा महोत्सव विभागण्यात आला आहे. यासाठी दि. २५ नोव्हेंबरपर्यंत आपल्या कलाकृती पाठवाव्यात, असे आवाहन अभिजात फिल्म सोसायटीच्या वतीने करण्यात आले आहे. त्यानुसार आजवर १२० शॉर्ट फिल्मस संस्थेकडे दाखल झाल्या आहेत. त्यात नेदरलॅंड्स, अमेरिका, इंडोनेशिया, जर्मनी, आफ्रिका या देशांमधून आलेल्या प्रत्येकी १ शॉर्ट फिल्मचा समावेश आहे.

वधू-वराने लग्नापूर्वी बजावला मतदानाचा हक्क

उदगीर :- उदगीर विधानसभा राखीव मतदारसंघात उदगीर येथील वधू नेहा कमलाकर गायकवाड रा. संजय नगर उदगीर व वर स्वप्निल सोनवणे रा. नागुर ता. लोहारा जिल्हा धाराशिव यांचा विवाह सोहळा उदगीर येथे आयोजित करण्यात आलेला होता नियोजित वधू - वर यांनी त्यांच्या विवाह २० नोव्हेंबर रोजी उदगीर येथे दुपारी १ वाजून ५ मिनिटाला विवाह होता. त्यापूर्वी प्रथमता मतदानाचा हक्क उदगीर येथील बूथ क्रमांक २६३ दत्तनगर येथे बजावला त्यानंतर त्यांनी विवाह सोहळा संपन्न केला